

DIALÓG

Kresťanský diskusný mesačník

XVIII. ročník ● 10/2025

O B S A H

nad obrazmi **4**
OHEŇ V SRDCI
R. Nagypal

rozhovor **6**
VERÍM, ŽE KAŽDÝ Z NÁS...
M. Mlynár/M. Synak

homília **10**
PRAMEŇ V PUSTATINE
D. Pastirčák

spomienky **13**
**50. VÝR. MODLITEBNE
V BARDEJOVE**
J. a J. Nagajovci
O. FABRICI, D. ĎURIŠKA,
I. ANDRÉ

okienko D. Nováka **20**
PLATÍME ZA POZORNOST

spravodajstvo **22**
**PREDSEDA
„INŠTALATÉROM“**
M. Mitana

pozdrav spod Kriváňa **24**
**V ČINENÍ DOBRÉHO
NEOCHABUJME**
J. Stupka

spravodajstvo **25**
OBNOVA SOCIÁLNEJ PRÁCE
I. Topolčanyová

fotoúvaha **28**
**NA MALÍČKOSTIACH
ZÁLEŽÍ**
A. Č. Tipulová

AD: AI **29**
POZNÁMKA...
I. Turek

spod orecha **30**
DVE TVÁRE
B. Piatko

RELAX **31**

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne
nevyjadruje duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:
IBAN: SK7611000000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2025

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó
Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 14. 10. 2025 **Tlač:** Alfa print, Martin

Prvá a zadná strana obálky: D. Piatková

EV: 2670/08

ISSN: 1337-6985

NAŠE PLÁNY A BOŽIE PLÁNY

Tohto roku *mal byť* august časom pokojnej práce, keď sa toho v zbore veľa nedeje. Raz cestou do modlitebne som však uvidel záchranku. Stála pri dome brata Karola Miku, najstaršieho člena zboru a jedného z jeho zakladateľov. Intenzívne som sa modlil a čakal. Prvé správy boli dobré. Zdravotníci mu pomohli, dokonca zostal doma. O pár dní však prišli komplikácie. *Plánoval som* ho v nemocnici navštíviť. Večer som však dostal telefonát, že odišiel k Pánovi. Namiesto návštevy som *plánoval* rozlúčku.

Navonok to neprekvapuje, mal 98 rokov. Predsa však akoby odišiel *neplánovane*. Keď som mu na jar gratuloval k narodeninám, mal pri sebe štósy svojej čerstvo vydané knihy. Jednu mi venoval. Tento veľký projekt (kto z nás vydá knihu?) *stíhol* dokončiť. Pri ďalšej návšteve už tam neboli, asi ich už všetky *stíhol* rozdať.

Kniha mi veľmi pomohla pri príprave príhovoru na rozlúčku. Bližšie som ho spoznal až v závere života. V knihe však opísal svoj život od detstva. Keď sme mu vlani v zbore gratulovali, prelínali sa jeho narodeniny s prezidentskými voľbami. Na jeho príklade som upokojoval tých, čo prežívali sklamanie. Veď on zažil všetkých prezidentov od Masaryka! Z jeho spomienok som zistil, že to nebolo vždy len z dialky. Ešte pred 2. svetovou vojnou sa jeho otec pri šoférovaní omylom pripojil do prechádzajúcej kolóny prezidenta Beneša. Zhromaždené zástupy nevedomky pozdravovali a mávali aj jeho rodine. Cesta síce *nešla podľa plánov*, ale dopadla výborne. Ani ťažšie veci *nešli podľa plánov*, ale Pán Boh sa postaral. Napríklad, keď jeho brat dostal záškrt a doktor na voze ťahanom koňom uprostred snehovej fujavice prišiel na poslednú chvíľu. Alebo keď sám dostal vážnu srdcovú chorobu a musel dlhý čas ležať bez pohybu.

Ani ďalšie roky *nešli podľa plánov*. Nemeckých okupantov v ich dome vystriedali sovietski vojaci. Krátku povojnovú demokraciu vystriedala diktatúra proletariátu. V príbehu rokov stále viac vynikalo, že dôležitejšie ako aktuálna garnitúra sú rozhodnutia viery. V 50. rokoch namiesto spolupráce s režimom na promočnom oznámení ďakoval Bohu. Namiesto pohodlia pomáhal kňazovi bez súhlasu, neskoršiemu biskupovi Balázovi. V jeho závoде predniesol takú prednášku o zdraví, že ho považovali za kňaza. Verné nasledovanie Pána Ježiša Krista však nezaručuje pozemské šťastie. Režim na neho nesiahol, no musel sa vyrovnáť s *neplánovaným* odchodom najstaršej dcéry.

Život brata Miku mi pripomína, ako potrebujeme vo viere a pokore opúšťať naše plány a prijímať tie Božie. Žiaľ, pri plných obchodoch sa dnes práve viera stala nedostatkovým tovarom. Apoštol Jakub usvedčuje aj našu generáciu: *A teraz vy, ktorí hovoríte: „Dnes alebo zajtra pôjdeme do toho a toho mesta, pobudneme tam rok a budeme obchodovať a zarábať“ – vy predsa neviete, čo bude zajtra s vašim životom. Veď ste para, ktorá sa na chvíľu ukáže a potom mizne.*

Jakub nepíše, že je zlé plánovať či podnikáť. Je však hriech, ak *plánujeme* bez Neho. Rozlúčka s bratom Mikom bola plná nádeje nielen preto, že mu Pán daroval dlhý život. Každý videl, že ho nežil pre seba. Svoje *plány* vkladal do tých Božích. Tak sme ho odprevadili domov. Kam vedú naše plány? Žijeme, aby sme si plnili túžby, využili možnosti doby? Čo o našej viere prezrádzajú naše diare? Sme pripravení, keď Boh siahne na naše plány? Kam naše plány teraz smerujú, tam doputujeme. Ak plánujeme bez Neho, naše životy a výsledky námahy zmiznú ako para. Ak plánujeme s Ježišom, neznamená to, že náš život bude dlhý či príjemný. Budeme však patriť do Jeho plánov: On nás vzkriesi do nového života. ■

JURAJ INSTITORIS,
kazateľ CB v Banskej Bystrici

STÍLPČEK:

O PRAVDE A ÚSTAVE

Pravda, iba pravda a celá pravda! To je vo viacerých krajinách základnou požiadavkou právneho systému.

Ale niektorí naši politici asi majú iný názor na pravdu. Svedčí o tom prejav predsedu vlády (v tomto prípade vlastne predsedu strany Smer SSD) na tlačovej besede bezprostredne pred hlasovaním o novele ústavy v Národnej rade.

V tom prejave citoval vyjadrenia Benátskej komisie, ktoré schvaľujú niektoré navrhované úpravy našej ústavy. Ale necitoval state, v ktorých komisia vyjadruje námietky.

A deväťdesiatim poslancom to neprekážalo.

Alebo neboli oboznámení s názorom Benátskej komisie? Alebo Ústavu považujú iba za akýsi politický reklamný pamflet?

O druhej eventualite svedčí ignorovanie platnej Ústavy pri ich politickej (poslaneckej) praxi. Napríklad: poslanecký klub je podľa Ústavy klub poslancov zvolených za jednu politickú stranu. A napriek tomu do poslaneckého klubu SNS „požičali“ jedného poslanca zvoleného za Smer SD.

Iný príklad: pri hlasovaní sa niektorí poslanci riadia ich koalíčnou dohodou, podľa ktorej hlasovanie za návrhy opozície je porušením koalíčnej dohody. I keď naša Ústava hovorí, že poslanci hlasujú podľa ich vedomia a svedomia, že nikto im nemôže prikazovať, ako majú hlasovať. A za všetko hovorí známe gesto: *päsť s palcom hore, alebo smerom dole*, ktorým v parlamente predsedovia klubov poslancom ukazujú ako majú hlasovať. Načo im je vedomie a svedomie?

Preto nám hrozí, že budeme mať ústavu poznamenanú pachom nepravdy. ■

Ivan Turek

OHEŇ V SRDCI ČLOVEKA

RICHARD NAGYPAL

Katedrála v Chartes je symbolom vrcholu Gotickej architektúry. Chartes je známa svojou okennou rozetou, ale má aj stovky sôch biblických postáv. Pri severnom vchode katedrály stojí aj táto nenápadná socha Jána Krstiteľa, s ktorou máme spoločné viac, ako sa môže zdať.

Ján Krstiteľ je záhadná postava Evanjelií. Svoju službu začal na púšti, nosil oblečenie z ťavej srsti a kožený opasok (Lk 3, 4), preto je považovaný za zakladateľa mníšskeho života. Keď sa Anton Veľký, Otec všetkých mníchov, v treťom storočí utiahol na pustinu, bral si príklad práve zo života tohto muža.

Ján Krstiteľ Ježiša pokrstil a bol jeho blízkym priateľom. Na konci jeho života je však zavretý medzi múrmi žalára v pevnosti Herodesa Antipasa. Práve tam zažíva svoje najťažšie chvíle života. Posiela poslov za Ježišom s prosbou dostať odpoveď na otázku: *Ty si ten Mesiáš, alebo máme čakať niekoho iného?* (Mt 11, 3). Muž, ktorý Ježiša pokrstil, ktorý počul z neba Boží hlas, ktorý videl holubicu zostupovať na Krista teraz prežíva existenčné pochybnosti o pravdivosti viery. Ježiš miluje úprimných ľudí. Za jeho pochybnosti ho nekarhá, ale naopak, ponúka mu dôkaz, že Mesiášom je (Mt 11, 4 – 5).

Ján Krstiteľ je na tejto soche vychudnutý (jedol kobyľky a med). Ukazuje nám to, čo je naozaj dôležité. Nie napumpované svaly, perfektná kozmetika, funkčné tréningy a stereoidy, ale odpútanie sa od fyzickej krásy. To, na čom záleží, je krása tvojej duše. To, kým si, keď sa nikto nepozera. To, čo po tebe ostane, keď tu nebudeš.

V ruke drží kríž a baránka. O tom bol celý jeho život. Bol prvým poslom aj prvým mučeníkom Kristovho príchodu. Keby vytesali sochu z tvojho života a do rúk by ti dali to, čo bolo jeho centrom, čo by si držal v ruke? Dom? Kariéru? Peniaze? Zrkadlo?

Najviac sa mi páči výraz jeho tváre. Na jeho tvári je bolestivá túžba, skoro až dychtivosť po niečom, čo nemá, ale čo by veľmi chcel. Väčšina postáv v katedrále sú radostné, lebo už získali to, po čom túžili. Ale on nie. On stále túži, žízni a hladuje.

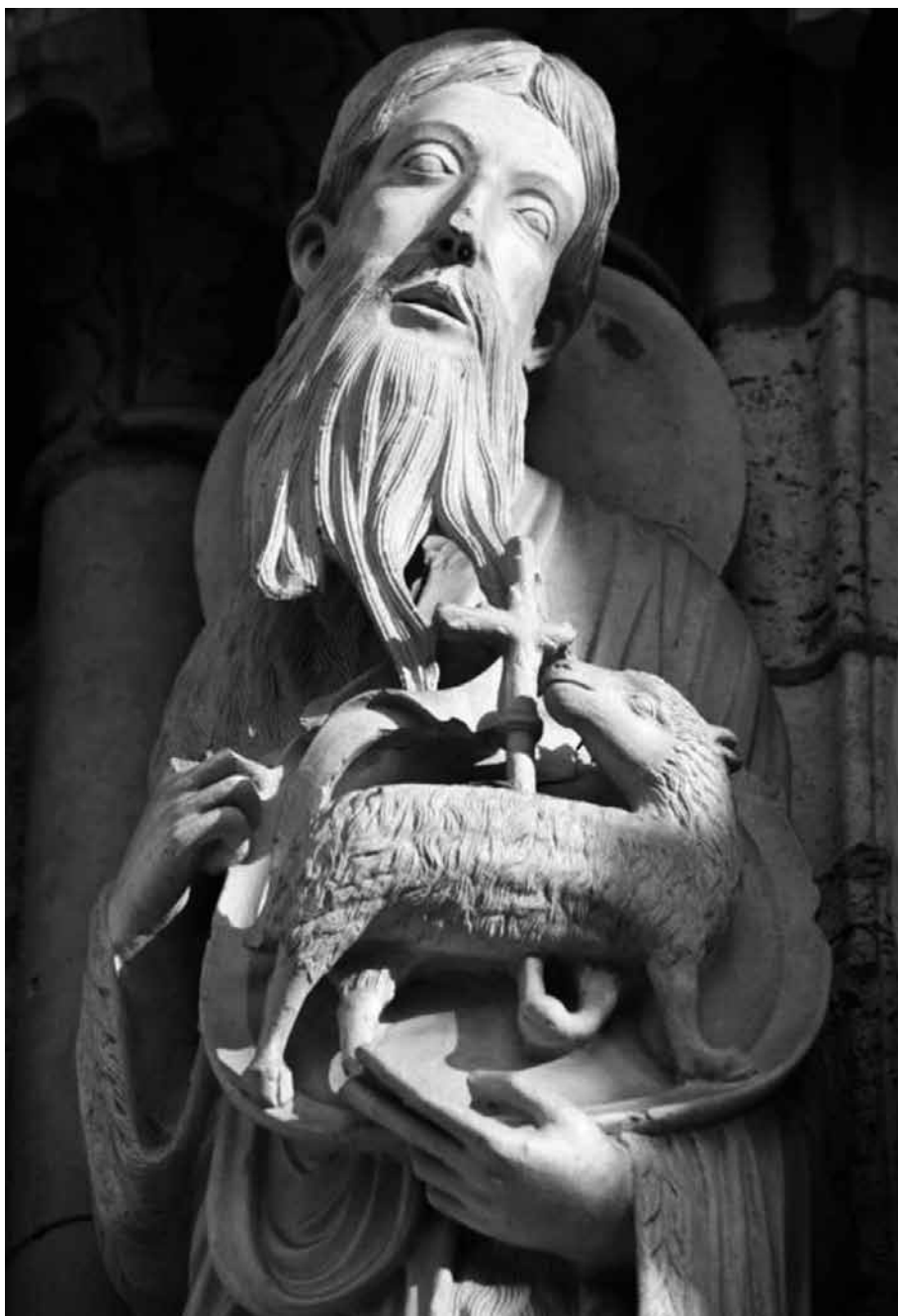
Niektorí naši predkovia nazvali náš svet „údolím slz.“ Svet je plný bolesti. Túžba po niečom, čo nič na tomto svete nedokáže naplniť je prastará túžba, ktorá sprevádza človeka od chvíle, kedy sa prvýkrát nadýchol. „Všetci sme na lodi a všetci máme mor-skú chorobu“, povedal Chesterton.

Boh vložil túžbu po Ňom do srdca človeka. Je to kompas, ktorý ukazuje k Nemu. Boh nás stvoril pre seba a naše srdce nebude nikdy uspokojené pokiaľ nenájde pokoj v Ňom. Naše duše túžia po mieste, kde je *plnosť radosti a večná blaženosť* (Ž 16). Plnosť a večnosť. A existuje iba jedno miesto, kde je to možné nájsť: Boh.

Kalvín to nazval *sensus divinitatis*, tušenie o Bohu, iní hovorievali o *túžbe po domove*. Sme ako lode, ktoré sa potrebujú dostať do prístavu. Táto túžba je v každom z nás, ale nie je najhlučnejšia. Žijeme pod diktatúrou hluku. Uvidieť v sebe túžbu po Bohu môžu iba tí, ktorí sú ochotní sa utíšiť. Hlboká túžba neznamená, že je hlučná. Boh hovorí v tichosti našich srdc. Nekričí. Je ľahké Ho nepočuť.

Pozri sa na tvár Jána Krstiteľa a dívaj sa do nej ako do zrkadla. Nech ti ruky tvorcu tejto sochy ukážu na tiché miesto v tvojej vlastnej duši. Prajem ti, aby si vošiel do seba, a stretol Boha, ktorý ťa tam čaká. ■

Zdroj: Leader Expres

VERÍM, ŽE KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE BYŤ SÚČASŤOU ZMENY

Malé dobré rozhodnutia, každodenná poctivosť, ochota počúvať, modliť sa, usmiať sa – aj to mení svet. O svojej (nielen) diplomatickej kariére, viere v Boha a Afrike a jej ľuďoch nám porozprával **MICHAL MLYNÁR**, námestník generálneho tajomníka OSN a zástupca výkonnej riaditeľky Programu OSN pre ľudské sídla (UN-Habitat) so sídlom v kenskom Nairobi.

Rozprával sa s ním MATEJ SYNAK. Foto: Archív MILANA MLYNÁRA

Michal, ako by ste opísali svoju cestu z Tatranskej Lomnice až do Nairobi v Keni?

Prežil som krásne detstvo pod Tatrami. Vyrastal som v Tatranskej Lomnici, stredoškolské roky som strávil v Poprade a neskôr som študoval cudzie jazyky na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Po štúdiách som krátko pôsobil ako stredoškolský pedagóg v Poprade, pracoval som aj ako tlmočník a prekladateľ na Ministerstve zahraničných vecí SR, čo bola moja prvá priama skúsenosť s diplomaciou. Práve tam som si uvedomil, že chcem byť súčasťou medzinárodných vzťahov v širšom zmysle slova. Od roku 2000 som na ministerstve pôsobil v rôznych odborných pozíciách, neskôr ako zástupca riaditeľa kancelárie ministra, vedúci

oddelenia na odbore OSN a ako generálny riaditeľ sekcie medzinárodných organizácií, rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci. V rokoch 2012 až 2015 ma vymenovali za mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Slovenskej republiky v Keni, spolu so súběžnou akreditáciou aj pre ďalšie štáty v regióne a pre programy OSN pre životné prostredie (UNEP) a pre ľudské sídla (UN-Habitat). Táto africká krajina mi prirástla k srdcu nielen pre svoje krásy, ale najmä úžasných ľudí.

Po dvoch rokoch doma na Slovensku som takmer šesť rokov (2017 – 2023) pôsobil ako veľvyslanec a stály predstaviteľ Slovenskej republiky pri OSN v New Yorku. Bolo to veľmi intenzívne obdobie – pracoval som počas

neho ako predseda 6. výboru Valného zhromaždenia OSN, či ako viceprezident Zhromaždenia zmluvných strán Medzinárodného trestného súdu, podpredseda Komisie OSN pre budovanie mieru a výkonnej rady UNICEF, zažil som množstvo kľúčových multilaterálnych rokovaní a vyjednávaní, vrátane Migračného kompaktu a naplňania Agendy 2030.

Dnes pôsobím opäť v Nairobi, tentoraz od roku 2023 ako námestník generálneho tajomníka OSN a zástupca výkonnej riaditeľky Programu OSN pre ľudské sídla (UN-Habitat). Je zaujímavé, ako sa mi Nairobi stalo osudným miestom už druhýkrát – najprv ako veľvyslanecovi, teraz ako predstaviteľovi OSN. Tento návrat bol pre mňa nielen

profesijným rozhodnutím, ale aj vnútorným potvrdením, že práve tu môžem zúročiť skúsenosti a zároveň opäť rásť.

Diplomacia je podľa slovníka slovenského jazyka umenie rokovať a udržiavať medzinárodné a ľudské vzťahy. Čo si má človek pod tým predstaviť?

Diplomacia je pre mňa služba, misia, niekedy až rehoľa. Je to neustále hľadanie rovnováhy medzi idealizmom a realitou. V OSN vediem program pre mestský rozvoj a bývanie. S pôsobnosťou v 93 krajinách a ročným rozpočtom okolo 200 miliónov dolárov sa snažíme nastaviť politiky, ktoré pomáhajú ľuďom získať dôstojné bývanie. Pracujeme priamo s komunitami, no zároveň vytvárame odborné rámce a stratégie. Je to kombinácia práce v teréne a na úrovni medzinárodnej diplomacie a partnerstiev.

Ako teda vyzerá váš bežný pracovný deň?

Každý deň je trochu iný, ale typicky zahŕňa stretnutia s partnermi z vlád, samospráv, mimovládnych organizácií a agentúr OSN. Diskutujeme o projektoch, rozvoji miest, prístupe k bývaniu, ale aj o legislatívnych zmenách. Intenzívne sa venujem aj analýze dát, plánovaniu, príprave podkladov pre strategické rozhodnutia. Nie je to len o reprezentácii – je to aj veľmi praktická, detailná a náročná práca.

O Afrike môžeme veľa čítať, iba malé percento ľudí v nej skutočne bolo, ak nerátame uzavreté dovolenkové komplexy v Egypte. Aká je Afrika a akí sú jej ľudia?

Afrika je kontinent kontrastov – krásy aj bolesti. Je tu obrovské prírodné aj ľudské bohatstvo, no zároveň i chudoba, nespravodlivosť, korupcia. Ľudia sú však neuvieriteľne silní, vďační a hrdí. Ich pohľad na život je inšpiratívny. Naučil som sa tu pokore a trpezlivosti. V mnohom sú duchovne

bohatší ako ľudia vo vyspelom svete. Ich schopnosť udržať si nádej aj v ťažkých podmienkach ma hlboko oslovuje.

Zároveň ma Afrika učí zodpovednosti. Človek tu vníma, aký dôležitý je osobný kontakt, dôvera a dlhodobé partnerstvo. Ľudia v Keni či v ďalších krajinách nečakajú na zázraky – sú pracovití, nápadtí a mnohí robia maximum s minimálnymi prostriedkami. Často ma dojde, keď vidím mamičky, ktoré skoro ráno vstávajú, aby poslali deti do školy, alebo mladých mužov, ktorí si sami opravujú bicykle, aby mohli rozvážať jedlo. V týchto momentoch cítim, že ľudská dôstojnosť nie je o bohatstve, ale o postojoch.

Prvýkrát sme sa osobne stretli v New Yorku v Slovenskom evanjelickom cirkevnom zbore Svätej Trojice. Viera v Boha je neodmysliteľnou súčasťou vášho života. Akú úlohu zohráva vo vašom živote, čím je osobne pre vás?

Viera je pre mňa opora, zdroj sily, nádeje a orientácie. Pokrstený som bol ako dospelý – nie ako dieťa, ale vedome, s rozhodnutím. Vyrastal som v rodine, kde sa viera počas socializmu skrývala. No aj vtedy som tajne chodieval so starou mamou do kostola v Gerlachove. Zásadný vplyv na mňa mal pán farár Ondrej Šimek – jeho láskavosť, múdrosť a ľudskosť vo mne zanechali

Za tie roky sa pre mňa Afrika stala druhým domovom. Nielen profesijne, ale aj osobne. Mám tu priateľov, ktorých si nesmierne vážim – kolegov z OSN, miestnych lídrov, učiteľov, aktivistov, duchovných. A hoci kultúrne rozdiely existujú, v podstate všetci túžime po tom istom: po pokoji, bezpečí a budúcnosti pre svoje deti. Táto skúsenosť ma mení – robí ma pokornejším, ale aj rozhodnejším konať spravodlivo a s rešpektom.

hlbokú stopu. Ako mladý muž som bol pokrstený a konfirmovaný farárom Jankom Bakalárom – aj na to spomínam s veľkou vďačnosťou. Bol to výnimočný človek. Jeho pastoračný prístup bol plný pokoja, úcty a zároveň múdrosti. Dokázal sa prihovoriť jednoduchým jazykom, ale jeho slová mali hĺbku. Viedol nás nielen k poznaniu Boha, ale aj k zodpovednosti za vlastný život a za druhých. Pamätám si, ako zdôrazňoval, že viera nemá byť

len tradícia, ale každodenný čin. Počas rozhovorov so mnou vždy hľadal spôsob, ako ma povzbudiť, ako mi dať zmysel a vnútornú

silu. V čase, keď som sa rozhodol pre krst, bol práve on tým, kto ma utvrdil v tom, že rozhodnutie nasledovať Krista je vedomý krok a nie formalita.

Dnes je viera môj každodenný kompas – vedie ma v osobnom aj pracovnom živote. Pomáha mi vyhodnocovať, čo má skutočnú hodnotu a čo je len ilúzia. Bez viery by som ťažko zvládol tlak, zodpovednosť a zložitosti situácií, ktoré život prináša. Je to vnútorný základ, ku ktorému sa vraciam.

Kde je váš duchovný domov?

To sa počas života viackrát menilo. V New Yorku bol pre nás duchovným domovom Slovenský evanjelický zbor Sv. Trojice. Boli tam ľudia, ktorí nám pomáhali aj v ťažkých časoch – pri zdravotných krízach, osobných výzvach. Spomínam si na ich spev, komunitné stretnutia, modlitby, ktoré nás držali nad vodou. Vybudovali sme si blízky vzťah s farárom Michalom Mišinom, jeho rodinou a celou komunitou. Rovnako tak v Nairobi sme našli otvore-

né komunity – americkú protestantskú i nemeckú evanjelickú cirkev, kde si z času na čas zaspievame klasické luteránske piesne.

cií, ale aj konkrétnych činov – práve to ma oslovuje. Viera nie je iba vnútorný pocit, ale hybná sila, ktorá mení komunity, rodiny a celé dediny.

OSN si stanovila za cieľ odstrániť chudobu vo svete. Je to reálne?

Je to ambiciózne, no nevyhnutné. Agenda 2030 si stanovila za cieľ odstrániť extrémnu chudobu. Vieme, že sa nám to nepodarí úplne, ale každý pokrok má zmysel. Nestačí prerozdeľovať peniaze – treba budovať systémy. Vzdelávanie, zdravotníctvo, dostupné bývanie, zamestnanosť. Pomoc má mať tvár partnerstva, nie závislosti. Každá investícia do dôstojnosti sa spoločnosti vráti.

A to je práve možné aj vďaka projektom, ktoré podporujete.

Škola sv. Filipa Neriho neďaleko Nairobi je pre mňa dôkazom, že zázraky existujú. Vznikla vďaka slovenskému občianskemu združeniu doslova z ničoho – suchá zem sa premenila na živé centrum vzdelania. Vedie ju pani Dária Pecháčová Kimuli spolu so svojím manželom. Deti, ktoré by inak zostali na ulici, dnes študujú, rastú, snívajú. Niektoré z nich majú zdravotné znevýhodnenie, napríklad trpia albinizmom – no

aj tie sú tu prijaté. Je to miesto viery, služby a nádeje.

Spomeniem aj profesora Vladimíra Krčméryho, ktorý bol inšpiráciou pre mnohé rozvojové

projekty v regióne. Keď sme sa stretli, vždy ma vítal s úsmevom a pozdravom „Hospodin je hrad prepevný“ – čím narážal na moje i svoje evanjelické korene. Jeho život bol svedectvom živej viery v praxi.

V rozhovore často spomínate mladých ľudí. Prečo je podľa vás dôležité sa im venovať?

Mladí ľudia sú nositeľmi budúcnosti. Ak im dáme priesťor, dôveru a nástroje, tak nám ukážu, že dokážu prevziať zodpovednosť. V mnohých krajinách Afriky, ale aj na Slovensku, som sa stretol s mladými, ktorí sa nechceli len prispôbiť systému, ale chceli ho meniť. Ich energia je obrovská. Preto je našou povinnosťou – ako rodičov, pedagógov, lídrov – vytvárať prostredie, v ktorom sa mladý človek môže rozvíjať. Vzdelanie, prax, dobrovoľníctvo, ale aj duchovný rast – to sú piliere, ktoré formujú charakter. A ten je dnes dôležitejší než kedykoľvek predtým.

Keď sa s vami človek stretne, hneď má lepšiu náladu – vždy máte úsmev na tvári. Poradíte nám, prosím, ako si udržať životný optimizmus?

Učím sa od Afričanov. Aj keď trpia, vždy odpovedia, že sa majú

dobro. Nie zo zdvorilosti, ale z vnútorného rozhodnutia. Usmievajú sa, lebo hľadia dopredu. Tento postoj nie je naivný – je to vedomý akt viery a nádeje. Aj ja sa snažím každý deň nachádzať dôvody na vďačnosť. Nie vždy je všetko ideálne, no ak sa sústredíme na dobro, ktoré máme – zdravie, rodinu, možnosť slúžiť – dáva nám to perspektívu.

Veľa mi pomáha aj modlitba a pokojná ranná chvíľa, keď si upracem myšlienky. Občas si zapíšem krátku vetu, myšlienku alebo biblický verš, ktorý ma v ten deň bude sprevádzať. A samozrejme humor. Smiech lieči. Mojou oporou je aj moja rodina – viem, že sa na nich môžem spoľahnúť, a aj keď sú dni náročné, práve v ich blízkosti čerpám silu. Viera mi pomáha vidieť zmysel aj tam, kde ho bežne nevidíme. A vedomie, že niekomu môžete pomôcť, dodáva silu.

Ako vníma rodina vaše povolanie diplomata, ktoré si vyžaduje časté a pravidelné cestovanie po celom svete?

Sme v tomto spolu. Manželka aj dcéry sú otvorené svetu. Naučili sa prispôbiť, prijať rôzne kultúry a prostredia. Dcéry vyrástli v medzinárodnom prostredí – New York, Nairobi – a dnes sú

z nich mladé ženy s citom pre sociálne otázky. Staršia študuje medzinárodné vzťahy, mladšia inklinuje k umeniu a prírode. Sme hrdí Slováci, ale srdcom patríme aj tam, kde práve žijeme. A domov je tam, kde sme spolu.

Čo by ste odkázali ľuďom na Slovensku, ktorí sa cítia unavení, zneistení, bez perspektívy?

Viem, že mnohí ľudia dnes prežívajú sklamanie, neistotu, niekedy aj hnev. Nie je ľahké vyznať sa vo svete, ktorý sa rýchlo mení. Ale napriek tomu verím, že práve tieto časy nás môžu znova nasmerovať. K hodnotám. K viere. K spoločenstvu. Odkázal by som im, aby sa nebáli vyhľadať blízkych, zdieľať svoje pochybnosti, opýtať sa, prosiť o pomoc – to nie je slabosť, ale odvaha. A zároveň – nečakajme na zázrak zvonka. Malé dobré rozhodnutia, každodenná poctivosť, ochota počúvať, modliť sa, usmiať sa – aj to mení svet. Každý z nás má v sebe viac sily, než si uvedomuje. A že tá sila často prichádza práve vtedy, keď ju najviac potrebujeme. Verím, že každý z nás môže byť súčasťou zmeny. Svet možno nezmeníme naraz, ale môžeme začať pri sebe a tam, kde práve sme. ■

Zdroj: Evanjelický východ, 7-8/2025

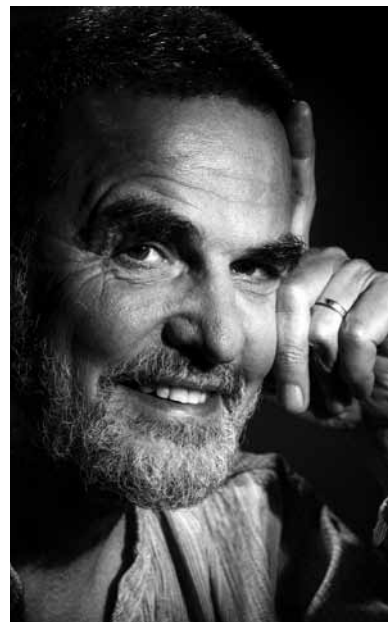
PRAMEŇ V PUSTATINE

1Krľ 18, 1 – 19, Mat 18, 33 – 38

DANIEL PASTIRČÁK, kazateľ CB Bratislava-Kaplanka

Sme v polovici volebného obdobia. Vládnu nám tí, ktorých mnohí z nás nechceli. Znova sa stalo to, čo sa za posledných 36 rokov v našich dejinách opakuje. Zlo, korupcia a zneužívanie moci spája tých, čo vládnu. Časť spoločnosti, ktorá sa tomu zlu vzpiera, je naopak žalostne rozdelená. Heslo Zamatovej revolúcie: *V jednote je sila*, znie dnes ako vtip. Môžeme sa s úsmeškom pozrieť do zrkadla a skonštatovať: *V rozdelení je slabosť*.

Čo však môže spojiť tých, čo sa nespolicili v rozkrádaní štátu a zneužívaní moci? Môžu nás spojiť iba hodnoty, ktoré utvárajú skutočného človeka: záväzok byť poctivý, pravdivý, zastávať sa slobody a spoločného dobra. Tie hodnoty si však musíme ctiť i u ľudí, ktorí ich vidia z iného uhla pohľadu a nezhodujú sa s našou predstavou. To, čo nás rozdeľuje nesmieme nadradiť nad základ, čo nás spája. Kým sa to nenaučíme, nič podstatné sa nezmení. Čo nám k tomu môže povedať náš biblický príbeh?

Traja muži putujú vyprahnutou krajinou. Na cestu sa vydal kráľ Achab so správcom paláca – Obadjom. Z úkrytu v Sarepte zas vykročil kráľov kritik – prorok. Mohli by sme ho nazvať Pánom dažďa. V mene Jahveho pred časom vyhlásil: *Nebude ani rosy, ani dažďa, iba ak na moje slovo*. Kráľovská rada na neho vydala zatykač. Kam sa vybral? Na stretnutie s kráľom.

Už tretí rok je krajina bez dažďa. Hrozí hladomor a s ním spojené sociálne nepokoje. Neprežívame čosi obdobné? Nielen jeden národ, celý globálny svet sa ocitol v kríze. Najprv pandémie. Malý vírus dokázal ochromiť celý ten úctyhodný stroj civilizácie. Po ňom prišla Ruská agresia. Po nej desivá vojna v Palestíne. Svet sa ocitá na pokraji tretej svetovej vojny. Za tým všetkým sa ako temný mrak blíži klimatická kríza a s ňou hrozba hladu a sociálnych otrasov. Narastá úzkosť, hnev a radikalizmus. Ľudia sú rozdelení proti sebe v nepriateľských zoskupeniach. Sloboda a právo sú medzi nami ohrozené.

Kde je Boh? Biblický príbeh ponúka paradoxný obraz nádeje. Boh je prítomný práve tým, že sa stiahol, voda zmizla z prameňov. Aj v čase najhlbšej krízy Boh je Pánom hry. Sucho nie je trestom rozhnevaného božstva, je úlohou, pred ktorú ľudí postavil. Ak ju zodpovedne prijímú, naučia sa niečo nové o sebe, o tajomstve sveta i o Bohu samotnom. Práve takto, zaťažených zodpovednosťou, vidíme dvoch popredných mužov kráľovstva kráčať vyprahnutou krajinou. Vybrali sa do pustatiny hľadať pramene.

Áno, som!

Obadja nenájde prameň, ktorý hľadal, nájde však človeka, ktorého nehľadal. Z prachu púšte sa pred ním vynorí muž prísnej tváre – Eliáš. To meno by mohlo byť mottom jeho misie. Znamená: Jahve je Boh. Eliáš je vo svojej viere radikálny, spolieha sa

iba na Božiu moc a nenávidí kompromisy. Odvážne čelí vládnej moci. Kráľovná Jezábel nechala povraždiť jeho priateľov prorokov. *Ostal som iba ja sám*, opakuje Eliáš sebe, ľuďom i Bohu. Tak sa Eliáš vidí: som sám proti všetkým. Pohŕda tými, ktorí svoju vieru skrývajú, sedia na dvoch stoličkách, slúžia dvom pánom.

Práve taký muž k nemu prichádza. Prijal najvyššiu funkciu na dvore bezbožného Kráľa. Stal sa správcom paláca, v ktorom vládne kult Baála. Stará sa o životný komfort vrahyne prorokov. Meno toho muža, nás azda prekvapí. Je podobné Eliášovmu. Obadja totiž znamená Služobník Jahveho.

Obadja Eliáša spozná, len čo sa priblíži. Padá pred ním na tvár. Užasnutý sa pýta: *Si to ty Eliáš, pán môj?*

Áno som, odpovie prorok stroho. Aj on spoznal toho, čo sa mu poklonil. Možno má v tvári ironický úškrn, keď ho vyzve: *Choď povedať svojmu pánovi, že je tu Eliáš*. Dáva tým najavo, ako sa veci majú. Nehrajme sa na skrývačku, obaja dobre vieme, kto je tvojím pánom. Eliáš Obadjovi neverí. Obadja sa zas Eliáša bojí. Čo to vlastne od neho prorok žiada? Nahovára ho, aby sa stal udavačom? Budem musieť Achabovi podať hlásenie? Vzdychne si. Patril azda i Obadja k tým, ktorých Achab poveril, aby hľadali Eliáša a podali o ňom hlásenie? Napriek strachu, však Obadja Eliášovi dôveruje. Hrá s otvorenými kartami. Odkryje pred prorokom svoje podozrenie: „Chceš ma azda potrestať? Ja podám kráľovi hlásenie, o teba sa Boh postará, znova ťa niekam skryje. No ja prídem o život.“

Ešte raz sa pokúsi získať prorokovu dôveru: *Tvoj služobník je predsa od svojej mladosti ctiteľom Jahveho*. Povie. To vyznanie vie doložiť životom. *Azda ti oznámili, čo som vykonal*, dodáva s ná-

dejou. Od koho by sa však mohol Eliáš dozvedieť o tom, čo Obadja vykonal v prísnom utajení?

Predstavte si to: byť dôverníkom kráľa, denno-denne na očiach tým, ktorí prenasledujú prorokov. Organizovať v tom prostredí pre nich úkryt a zásobovanie. Aby mohol svoju misiu splniť, musel byť Obadja pri zdrojoch na kráľovskom dvore. Iste mal tajných spolupracovníkov. Ich sprisahanie mohlo byť v ktorukoľvek chvíľu odhalené. Zatiaľ čo sa Eliáš ukrýval na bezpečnom mieste, Obadja vystavoval svoj život smrteľnému nebezpečeniu. Eliáš si myslel, že zostal sám. No práve vďaka Obadjovi tu bolo ešte ďalších sto prorokov ukrytých v jaskyni. Nie si sám Eliáš, sú tu mnohí iní o ktorých nevieš. Pozri, toto je jeden z nich, i keď je úplne iný než ty. Čo povie Eliáš na ten úžasný príbeh? Nič. Akoby ho ani nepočul. Jednoducho Obadjovi neuverí. Znova a znova bude opakovať svoje: najprv pred ľuďmi, potom v modlitbe Bohu: *Tvojich prorokov pozabíjali, zostal som len ja sám.*

Obadja hľadal prameň a stretol človeka. Výsledkom stretnutia bude dážď a ten znova naplní vyschnuté pramene. Azda toto je pointou príbehu? Práve tu, v stretnutí ľudí, ktorí dôverujú Bohu, je prameň, ktorý treba hľadať, keď našu duchovnú krajinu zasiahne smrtonosné sucho. Obadja do toho stretnutia vstúpil. Eliáš nie. Čakala ho ešte dlhá cesta. Potreboval uzrieť sám seba v novom pravdivejšom svetle. Inak nedokáže prijať vieru svojho brata, tak podozrivo nepodobnú tej svojej.

Príbeh pokračuje

Obadja podá Achábovi správu. Acháb sa stretne s Eliášom. Kráľ prijme prorokov návrh. Na vrchu Karmel sa zide ľud krajiny. Koná sa verejná skúška bohov. Obeta na Baálovom oltári zostane nedotknutá. Na Eliášov oltár však zostúpi oheň z neba. Zakrátko sa nad krajinou zhromaždia mraky a spustí sa dážď. Eliášova misia triumfuje.

Nastane však šokujúci zvrät. Neohrozeného hrdinu prepadne strach. Uteká do púšte. Lahne si do tieňa kriku a žiada si smrť. *Dost' už Bože, vezmi si môj život, lebo nie som lepší než moji otcovia.* Eliáš sa bojí o svoj život, no zároveň si praje smrť? Má pocit, že zlyhal. Ako tomu máme rozumieť?

Keď napokon dorazí na vrch Horeb, ukryje sa v jaskyni. Na Božiu otázku: *Čo tu robíš, Eliáš?* odpovie: *Príliš som horlil za Jahveho, Boha zástupov.* Bola azda práve tá *prílišná horlivosť*, dôvodom jeho zlyhania? Na Karmeli sa totiž stalo ešte niečo. Eliáš povzbudený zázračným víťazstvom zorganizoval pogrom na Baálových prorokov. Dav fascinovaný zázrakom, pochytil všetkých do jedného a Eliáš ich všetkých vlastnoručne pozabíjal. Prorok s povznesenou tvárou sa zmenil na bojovníka poľkaného krvou nepriateľov. Urobil vlastne to isté, čo pred tým kráľovná Jezábel, iba z opačnej strany. Pokiaľ Eliášov príbeh čítame v perspektíve Staršej zmluvy, jeho krvavý čin je ospravedlnený. Mojžišov

zákon predsa nariaďoval smrť falošným prorokom. Dotklo sa azda Eliášovho svedomia vzdialené svetlo Krista, z horizontu, na ktorý sám ešte nedovidieľ? Božie kráľovstvo je pre neho kráľovstvom Mojžišovho zákona, nastoleného násilnou mocou tu na tejto zemi. Z Horebu sa Eliáš vráti s novou misiou.

Stane sa kingmakerom. Pomaže nového kráľa Izraela. Ten sa má postarať o vyhladenie nepriateľov Božieho kráľovstva. Čakanie na pravého kráľa Židov – Mesiáša, ktorý porazí všetkých nepriateľov sa napokon stalo srdcom starozmluvnej zbožnosti.

Ježiš

Do toho čakaní vstúpil Ježiš. Na výsluchu vo vládnjej budove mu Pilát položí otázku: *Si kráľ Židov?* Čo mu Ježiš odpovie? *Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta. Keby bolo z tohto sveta, moji služobníci*

by sa za mňa bili. Ja som sa narodil na svet preto, aby som vydal svedectvo pravdy. Každý kto je z pravdy, počuje môj hlas. Akým kráľom teda je? Ujíma sa tých, ktorých zbožní spomedzi seba vylúčili: colníkov a hriešnikov. Ľudí podobných Obadjovi. Počuli ste, že bolo povedané: Milovať budeš svojho blížneho, a nenávidieť svojho nepriateľa – povie svojim učeníkom. Ja vám však hovorím: Milujte svojich nepriateľov. Modlite sa za tých, ktorí vás prenasledujú. Robte dobre tým, ktorí vás nenávidia.

Od Eliášového príbehu uplynuli tisícročia, no násilie *príliš horlivej zbožnosti* je stále s nami. Aj Pavol, ktorý horlil za zákon viac ako všetci jeho súčasníci, prenasledoval prvých kresťanov. Tak sa v prílišnej horlivosti po stáročia prenasledovali a zabíjali kresťania. Katolíci protestantov, protestanti katolíkov. Dnes násilná horlivosť znova prepukla na hraniciach Izraela. Prílišná horlivosť je plodom viery, ktorá chce presadiť svoju predstavu Božieho kráľovstva na zemi. V tom zápase zrádza Krista, zrádza pravdu a lásku kráľovstva, ktoré nie je z tohto sveta.

V čase duchovnej vyprahnutosti hľadáme prameň. Ten prameň je ukrytý v stretnutí vzájomnej

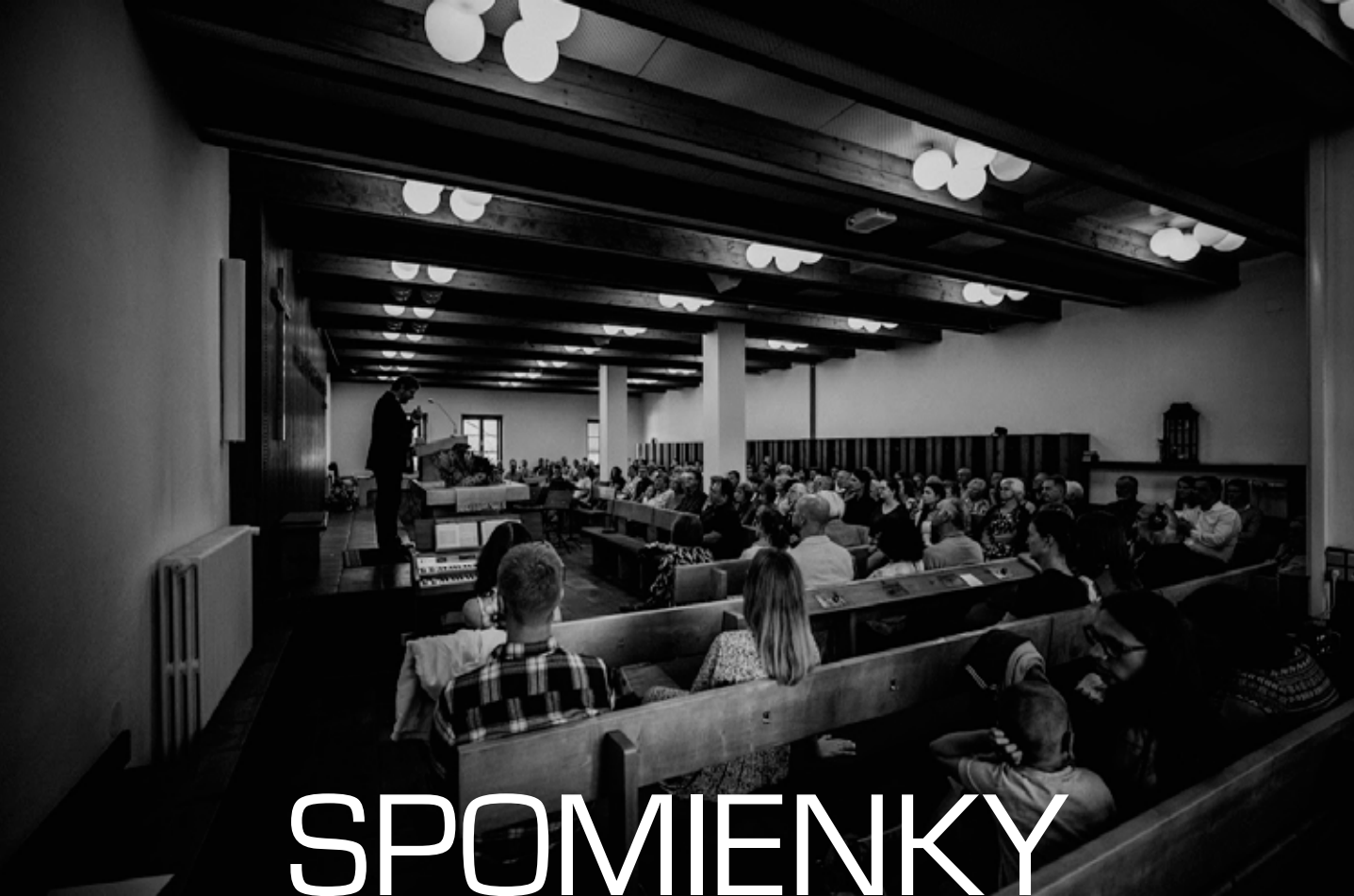
Naše spoločenstvo viery
sa môže stať oázou
so skrytým prameňom

viery. *Kde sa dvaja, alebo traja stretnú v mojom mene, tam som i ja v ich strede*, prisľúbil nám Kristus. Naše spoločenstvo viery sa môže stať oázou so skrytým prameňom. No aj my sme dnes žiaľostne rozdelení. Rozdeľuje nás *prílišná horlivosť*. Pramení z odlišných predstáv o Božom kráľovstve na tomto svete. Je konzervatívne, alebo je progresívne? Obrátme svoju vieru ku Kristovmu kráľovstvu, ktoré nie je z tohto sveta. Iba tak objavíme stratenú jednotu a staneme sa prameňom. Ten prameň nie je nikde, iba v Bohu samotnom. Iba ak ho budem milovať celým svojim srdcom, celou svojou myslou, celou svojou vôľou, budem milovať i svojho blížneho ako seba samého. To je úloha, ktorá nás v časoch krízy a duchovnej vyprahnutosti čaká. Vytrvalá práca modlitby. Ňou v sebe hlbíme studňu pre Boží prameň. J. Y. Leloup to opísal takto: „Prichádza mi na um ob-

raz človeka, ktorý kope studňu a natrafí na prameň. Nestačí o prameni a o vode iba rozprávať, treba hĺbiť vlastnú studňu, dostať sa k živej vode, ktorá je celkom naspodku, no zároveň stúpa nahor, k nám. Hĺbením voda nevzniká, ale práve hĺbenie nám umožní, aby sme sa stretli s tou stúpajúcou vodou.!

Eliáš zabíja baalových prorokov

SPOMIENKY

Spomienka prvá

50. výročie otvorenia modlitebne CB v Bardejove

Pripravili: JANA a JOZEF NAGAJOVCI

Foto: archív zboru a SAMUEL SABOL

Ondrej Lupták

(báseň k začatiu stavby, úryvok)

Keď sa bratia stretnú zas,

vďačná slza zide z rias.

Išli sme spolu na úrady.

Ideme sa modliť: Pane, prosíme Ťa,

Ty vieš čo nám treba.

Bude to raz pre nás a isto pre Teba!

Tam Ťa chceme chváliť a zrno Tvoje siať,
pomôž nám Dom Boží, náš Pane, budovať..

Keď sa ťa bude voľakedy zajtra pýtať tvoj syn a povie: Aké sú to svedectvá, ustanovenia a súdy, ktoré vám prikázal Hospodin, náš Boh? Vtedy povieš svojmu synovi: Boli sme sluhami faraónovi v Egypte a Hospodin nás vyviedol z Egypta silnou rukou, ... aby nás doviedol sem, dajúc nám zem, ktorú prisahal našim otcom (Deut 6, 20 – 23)

Môj synu, odvtedy prešli tisícročia – a Boh je ten istý, ten istý Boh vstúpil do dejín mladého bardejovského zboru i do dejín cirkvi Pánovej novým dôkazom svojej moci.

Dlhé roky sa zdalo, že sa modlitby strácajú ako telá hebrejských chlapcov vo vodách Nílu. Ale Boh videl trápenie tvojich otcov, že sa nemali kde schádzať, aby vzdávali česť jeho menu. Boh si povolal ako Mojžiša brata kazateľa Ciesara, aby sa s nesmiernym odhodlaním postavil na čelo skupiny bratov z Predsedníctva i ďalších bratov a zviadol obdobný boj ako Mojžiš pred faraónom.

Hľadali sa možnosti, možnosti prichádzali, už boli v rukách a strácali sa ako faraónove prísluby, že prepustí ľud, aby obetoval svojmu Bohu. Ale Boh je ten istý a počul svoj ľud. Hospodin spôsobil to, že 15. 2. 1971 na Štátnom notárstve v Bardejove bola registrovaná kúpnopredajná zmluva tohto objektu. Zápas sa tým však neskončil, ba ešte sa znásobil. Pokračoval na dvoch frontoch: ako zápas o povolenie rekonštrukcie i ako zápas za odhodlanie dať sa do diela, aké ešte naša cirkev na Slovensku nezažila: stavať pre niekoľkých ľudí obrovské priestory s ešte väčšími nákladmi. Boh si pýtal celé srdcia, prvotinu času a prvotinu majetku.

A oba zápasy boli víťazné. Ten prvý sa skončil, keď MSNV v Bardejove vydal rozhodnutie, ktorým povolil rekonštrukciu. Ten druhý trval dlhšie, ale postupne víťazil v srdciach ďalších a ďalších bratov. Malé stádočko bardejovského zboru, ktoré viedol brat kazateľ Benda, začalo po prípravných prácach kopať základy pod nové schodište vo dvore. Vo výkope bolo stratené ako Izrael v púšti, ale pomoc prišla zo Siona. Božia cirkev na Slovensku začala stavať tento dom spoločne. Najbližšou pomocou bol prešovský zbor. Prvú veľkú brigádu priviedol v júli 1973 brat Jurčo z Bratislavy. Bolo to 80 rúk a 40 spevavých hrdiel. O mesiac zas brat kazateľ

Prištiak z Levíc priviedol konvoj skúsených možolnatých rúk otcov i energických synov. Nemožno nespomenúť, že pomoc prišla aj z iných zborov a denominácií.

A dielo Božie rástlo – a rástlo rýchlo napriek chvíľam bezradnosti, ktoré boli ako suché hrdlá a hladné žalúdky izraelského ľudu. Ale Boh počul prosby svojich verných a zmlouval sa. A ruky mohli stvárňovať ďalej myšlienky brata Jána Komrského, ktorý túto stavbu projekčne viedol. Vidina hotového diela sa približovala, brigádnická hodina pribúdala ku hodine, a do túžobne očakávaného času 23. 8. 1975, kedy sa cirkev zišla, aby ďakovala Bohu za nepochopiteľné milosrdenstvo, ich narástlo na 34 000. Z toho bratislavský a levický zbor odpracovali asi po 3 000 hodín a Prešovčania 6 500.

Práce pokračovali aj po tejto slávnostnej chvíli a zvuk nástrojov prestal spustením plynofikovanej kotolne tesne pred Vianocami 1979, takže podiel ľudských rúk sa pripísal od otvorenia ešte 6 000 hodinami do počtu 40 000.

Ďaleko väčší bol však podiel Božieho požehnanie, ktoré sa nezaslúžene nad nami vznášalo. Naozaj je pravdou žalmistovo: *Ak nebude Hospodin stavať dom, nadarmo sa namáhajú tí, ktorí ho stavajú* (Žalm 127, 1). Učili sme sa stavať. V Prísloví 27, 17 sa hovorí: *Železo sa ostří železom a človek ostří tvár svojho blížneho*. Musíme vyznať, že sa nedarilo vždy len ostriť si tvár, ostrie sa pritom aj vyštrbilo, ale predsa len nakoniec doostrilo. Krv Kristova obmýva aj vzťahy, to je našim radostným poznaním.

Vymenúvať priebeh aspoň tých najdôležitejších prác, by bolo zdĺhavé. Často sa nad týmto dielom zamyslím a vtedy, musím sa priznať, som dojatý k slzám, aký je Boh milostivý. To Ty si, Hospodine, vysušil dno Červeného mora i dno Jordánu. Hospodine, všetky naše skutky si ty vykonal za nás. ■

Jozef Nagaj

Ak sa namáhaš sám stavať dom

Jana Nagajová

D. G. Wilson

1. Ak sa na - má - haš sám sta - vať dom, bu - de már - ne sna - že - nie tvo - je.
 ne - vlá - dzem sám sta - vať dom, a - le Pán ho po - sta - ví pev - ný.
 u - zná - vam moc tvo - jich rúk, tvo - jej lás - ky ne - smier - nu si - lu,

Mie - niš u - strá - žiť sám po - koj v ňom, svo - jou si - lou ne - vy - hráš bo - je.
 Do - kiaľ na strá - ži stáť bu - de on, som bez bá - ze, le - bo je ver - ný.
 pre - to mu - sím sa len pri - vi - núť k srd - cu tvoj - mu na kaž - dú chví - ľu.

Pán môj je ska - la a štít, bez - peč - ný ú - kryt je - di - ný,

25 ná - dej, čo pre ňu mám žiť a Rad - ca pre - div - ný. 1. 2. F B F 3. F B F
 2. Ja tiež ný.
 3. Bo - že,

Táto pieseň sprevádzala výstavbu modlitebne

Na slávnosti sa zúčastnil aj spevokol z Hornej Suchej

ZÁPISKY Z KRONIKY

V máji 1972 sme od Ústredia pamiatkovej správy v Bratislave dostali expres list, v ktorom dávajú súhlas na rekonštrukciu domu.

...

Plány a rozpočty nám urobil brat Ján Komrska z Bratislavy. Žiadosť o povolenie prístavby sály na dvore nám bola zamietnutá.

...

Tak sa rozhodlo, že namiesto prístavby na dvore urobíme sálu na 1. poschodí z obidvoch doterajších bytov (11m x 22m) a byt pre kazateľa na 2. poschodí v špicatej streche, ktorá nám bola predpísaná ako ostatné meštianske domy na námestí.

...

Február 1973: dostali sme stavebné povolenie. Dozor a organizácia bola zverená najschopnejšiemu mladému bratovi Ondrejovi Evinovi a k nemu stavebný výbor: Ján Ildža a Matej Beňa.

...

Vyviezlo sa bez mechanizácie 55 vlečiek zeminy. Pracovali naši bratia zo staníc. Jedlo si nosili sami z domu, len čaj im sestry pripravili. Počas celého roku sa vystriedalo pri varení 21 sestier.

...

Aj kontrola z Okresnej pamiatkovej správy dopadla dobre.

Nie stále bolo pekné počasie. Keďže dosť pršalo, brat Ondrej Evin kúpil každému pršíplášť, aby nez mokli a neochoreli.

...

Pomáhali aj brigádnici z Prešova, ktorým obedy a večere pripravovala sestra kazateľová Jechová.

...

Z vojenčiny vrátil sa náš brat inž. Jožko Nagaj, ktorý sa s nevšedným elánom pustil do práce:

- obložil čelnú stenu

- urobil stoly a lavice do jedálne, vešiaky vo veľkej sále a veľa ďalších vecí.

...

Slávnostné otvorenie zborového domu, ktoré viedol brat kazateľ F. Ciesar, bolo 24. 8. 1975. Prítomných bolo vyše 600 ľudí. ■

(Poznámky z kroniky, ktorú písala Mária Hladká)

Nie iba krídla lastovičiek
bývajú často unavené.

Kmitáme v zhone
ako roj vtákov.

Niekedy stačí
poskladať rozlietané dlane
tak ako lastovička krídla,
v tichosti
naberať novú silu.

Jana Nagajová

ONDREJ FABRICI

11. 5. 1920 – 27. 5. 1967

Kto nepozná toto meno, môže ho nájsť v Kresťanskom spevníku pod textami piesní 45-krát. Z toho ako autora textov dvoch piesní a štyridsiatic troch prekladov najmä z nemčiny a tiež osemdesiatich úprav pôvodných textov.

Jeho zbierky duchovnej poézie *Daniel*, *Údery*, *Atény nad Torysou* (o Prešove a o kolégiu, kde študoval) zostali v rukopise. *Jairova dcéra* bola ako jediná z jeho tvorby vydaná v roku 2020 dcérou Jaroslavou Šickovou-Fabrici pri príležitosti 100. výročia narodenia otca.

Ondrej Fabrici sa narodil v obci Veľký Folkmar na Spiši ako jedno z dvojčiat do mnohopočetnej rodiny. Nadaný chlapec sa napriek chudobe a chorľavosti húževnato boril s ťažkosťami krátko, ale plodného života. Zomrel náhle 27. 5. 1967 v modlitebni CB v Bratislave pri bohoslužbe, počas spievania piesne „Hľa, vidím nebesia otvorené...“ ako 47-ročný úspešný právnik, hlavne však človek s odovzdaným srdcom Pánovi Ježišovi.

Pokračujem osobným svedectvom, ako Pán Boh daroval uja Ondreja našej rodine.

Moji starí rodičia po mamičkinej línii a rodičia ho spomínali ako člena rodiny. Nič tejto skutočnosti sa odvíja z čias jeho štúdia v Prešove na prestížnom Evanjelickom kolegiálnom slovenskom gymnáziu. Absolvoval ho v roku 1943. Môj ujo Zolí (mamičkin brat) bol jeho spolužiakom, rozumeli si a doma o ňom rozprával. Moja babička spozornela, keď Ondreja Zolí zopár týždňov nespomínal. Vysvitlo, že Ondrej vážne ochorel (tuberkulóza) a nebude môcť pokračovať v štúdiu. Dôvodom bola podvýživa a zlé podmienky v podnájme. Babička s dedkom sa postarali o jeho liečenie cez Halász báčiho, známeho sabinovského liečiteľa, bylinkami, ktorý nemohol dokončiť štúdium medicíny. Ondreja prijali do rodiny ako syna. Zolí to uvítal, učenie mu totiž šlo horšie ako šport a Ondrej mu rád s učením pomáhal. Päť rokov jeho života u mojich starých

rodičov v Sabinove vytvorilo blízky vzťah, a ten sa vpísal aj do životov nás vnúčať.

Ujo Ondrej sa stal Božím darom pre našu rodinu aj potom. Ako vysokoškolák v Bratislave napísal v decembri 1945 prehlásenie o bezúhonnosti mojich starých rodičov na základe svojej priamej skúsenosti. Bolo to pre nich záštitou v ťažkom povojnovom čase.

Hlbšie poznanie večnej záchrany Pán Ježiš sprostredkoval práve aj cez uja Ondreja. Môj brat Peter s tatom pobudli u nich kvôli prijímacej skúške na VŠ, a tak prvýkrát boli s nimi v nedeľu na bohoslužbách CB (vtedy Jednota československá) v Bratislave. To bol podnet potom v Prešove vyhľadať modlitebňu (ešte starú na Ul. Februárového víťazstva, teraz Štefánikova ul.), ktorú moji rodičia mali v úmysle už skôr navštíviť. Uskutočnilo sa to spontánne po odporúčaní uja Ondreja a tety Slávky, jeho manželky. Kazateľom bol vtedy František Čiesar. Požehnaním sa stala nielen pokračujúca účasť na zhromaždeniach, predovšetkým naplnené osobné vzťahy s Pánom Ježišom jednotlivých členov našej rodiny, vrátane vtedy ešte žijúcich starých rodičov.

To je zápis života uja Ondreja Fabriciho v životoch našej rodiny. Vďaka za neho, Pane Ježišu! ■

Zdroj: *Horčičné zrnko*, CB Prešov, Katka Roháčková

Priateľ!

Priateľ je ten,
kto v srdci svojom
počuje tvojho údery,
kto porozumie tvojim bojom
a slovám tvojim uverí,
kto nechce tvoju krivdu, hanu,
ni ujmu na cti, imaní,
kto zhojí bolesť, keď zrie ranu,
kto pred pádom ťa zachráni.
(zo zbierky *Údery*)

DUŠAN ĎURIŠKA

21. 8. 1825 – 1. 9. 1967

Môj otec Dušan by sa bol v auguste dožil 100 rokov. Pán však chcel svojho verného syna mať pri sebe omnoho skôr. Zomrel vo veku 61 rokov, práve keď som 01. 09. 1986 nastupoval do posledného ročníka vysokej školy.

Dušan bol všeobjímajúci človek, ktorý nepoznal nepriateľstvo. Každého si vážil a držal v úcte. Bol k ľuďom veľkorysý a nepamätám si, že by na niekoho niečo škaredo povedal.

Rodinu blízku i vzdialenejšiu miloval nadovšetko. Mal úžasný vzťah k súrodencom Ľubke, Danielovi, Samuelovi a ich veľkým mnohopočetným rodinám. No najviac zo všetkých ľúbil svoju Margitku a mňa. Za mňa by bol aj dýchal... Obrovskú radosť prežíval z narodenia vnúčika Martinka. Využil každú príležitosť pomôcť mojej Rút s Martinkom. Modré z neba by im obom bol dal...

Druhou veľkou láskou bol jeho domovský cirkevný zbor. Pamätám si ho v besiedke, pretože deti mal obzvlášť rad pre ich čisté duše a úprimnosť. Neskôr sa podieľal aktívne v zborovej práci a pri stavbe novej modlitebne. Isté obdobia bol členom staršovstva a občas mával nedeľné zamyslenia. Hlavnou témou jeho zamyslení bola láska k blížnemu svojmu a k Bohu. Väčšine z nás však ostáva v pamäti

jeho služba pri vchode. Stával vo vestibule pred pobožnosťami, aby každému, kto prišiel, podal ruku, objal ho a prehodil pár srdečných slov.

Pána Ježiša ako Trojjediného Boha miloval nadovšetko. Pri každom vážnom rozhodovaní pýtal od Pána pomoc. K Bohu mal veľkú úctu a bázeň. Biblické prikázania, rady a ponaučenia bral naozaj smrteľne vážne až do konca života.

Pamätám si, že bol veľmi múdry. Ešte viac ako 50-ročný doučoval vysokoškolákov matematiku. Miloval logiku matematiky a špeciálne diferenciálne aplikácie. Rozumel prírodným vedám. Spomínam si, ako som mu položil v detstve dve ťažké otázky: „Otec, čo je najťažšie povolanie na svete a čo je najrýchlejšie na svete?“ Odpovede boli prosté a jednoslovné: „Kazateľstvo a myšlienka“. Obe odpovede prakticky a logicky zdôvodnil. Priznám sa, že im verím dodnes..., pretože *Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a to Slovo bol Boh...* Taký bol môj otec Dušan... Tíško umieral a do posledných chvíľ hovoril a modlil sa za moju rodinu. Jeho Margitka bola s ním pri lôžku až do posledného výdychu. Dušan odcestoval „rýchlikom Večnosť“ a čaká nás tam, kde bolesti a žiaľu niet! ■

Z láskou a spomienkou syn Martin s rodinou

IGOR ANDRÉ

23. 11. 1955 – 26.9. 2010

V týchto dňoch uplynulo 15 rokov, čo odišiel náš vzácny priateľ Igor André. Mrazivá správa o jeho náhlej smrti v nedeľu podvečer 26. septembra 2010 nás zasiahla zvlášť silno, lebo v nás ešte doznievala zvesť jeho kázne o figovníku, ktorú dopoludnia na Cukrovej predniesol. A mnohí si dodnes uvedomujeme, ako veľmi nám chýba. Čím bol jeho život necelých 55 rokov taký výnimočný, že naňho s vďačnosťou a úctou dodnes spomína veľa ľudí z rôznych oblastí?

Igor bol všestranným človekom s mnohými záujmami a obdarovaním, ktorý významným dielom prispieval k zlepšeniu sveta, zmierneniu utrpenia vo všetkých prostrediach, v ktorých sa pohyboval. V nemocnici, v ambulancii, v Betánii, v zbere CB na Cukrovej, v neposlednom rade vo vlastnej rodine. Pracoval dlhé roky ako lekár – kardiológ v Nemocnici sv. Cyrila a Metoda v Petržalke, jeho meno je však najčastejšie spájané so založením Diaconického združenia Betánia, ktoré postupne spravádzkovalo tri sociálne projekty. V Senci pre ľudí s mentálnym znevýhodnením, Aktivačné geriatrické centrum na Partizánskej ulici v Bratislave a podobné zariadenie pre seniorov v Kalinove. V 2008 bol za túto činnosť ocenený cenou primátora mesta Bratislava.

Moja spomienka na Igora sa viaže na situáciu v rodine, keď prišiel k nám, aby nám oznámil, že výsledky histológie z operácie môjho manžela sú veľmi nepriaznivé. Aj keď to bola zlá správa, stál vždy pri nás, pomáhal nájst medicínske riešenia. Vďaka Pánu Bohu, zažili sme zázračné uzdravenie a namiesto predpokladaného dožitia tri mesiace

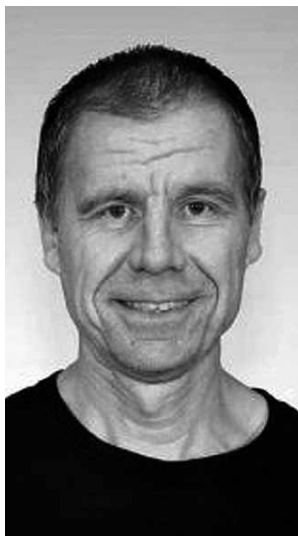
sme si nedávno pripomenuli 31 rokov od týchto udalostí. Jeho ochota pomôcť v kritických chvíľach svojim pacientom bola známa. Nezabudnem na to, ako som sa ocitla deň po jeho smrti v nemocnici, kde pracoval a zažila doslova plač bezradných pacientov sediacich pred jeho opustenou ambulanciou.

Práve ochota pomôcť každému, kto sa na neho obrátil s prosbou o pomoc, jeho široký záber, pracovitost a výkonnosť boli výnimočné. Jeho pacienti boli prioritou, zabúdal kvôli nim na svoje súkromie, aj na svoje zdravie. Oddych prežíval a sily čerpal v prírode, či na obľúbenej chalupe vo Vavrišove. Jeho manželka Anka mu vytvárala bezpečné zázemie a snažila sa, aby ho odbremenila od mnohých praktických úloh a umožňovala mu realizovať veľa projektov.

Spolu sme tiež niekoľko rokov pôsobili vo vedeckom zboru – v staršovstve, kde zohral Igor kľúčovú úlohu pri založení druhého zboru CB v Bratislave. Jeho pohľad na veci často bol iný, originálny, rozhodujúci pre ďalšie smerovanie, no hlboko zakorenený v jeho autentickej viere. Hoci bol prirodzený líder a nebál sa čeliť situácii aj sám, predsa som mala skúsenosť s tým, že prijímal spätnú väzbu a dokázal pracovať v tíme a bol otvorený novým pohľadom.

Priznám sa, že často rozmýšľam nad tým, prečo taký produktívny, múdry a dobrosrdečný človek ako Igor odišiel akoby „nešťastnou náhodou“, akoby nedopatrením. Nevieť na to odpoveď, tak sa utešujem veršom žalmu 116, 15: *V Hospodinových očiach je vzácna smrť jeho zbožných.* ■

Milena Uhlíková, CB Bratislava-Cukrová

PLATÍME ZA POZORNOST

Konzultanti, guruové, mediátoři, osobní trenéři, koučové, terapeuti, poradci (téměř na všechno) atd. Co mají tyto a další profese společné?

To, že mnoho oblastí osobních vztahů se změnilo v komodity, které jsou nabízeny na prodej v neustále nabídkce nových služeb. Dostáváme se do situace, kterou R. Reich vystihl slovy „pla-

tíme za pozornost“. Je to vlastně velmi zvláštní situace, kterou vystihují následující slova: „Vztahy kdy si tvořily neodmyslitelnou součást osobní identity a sebeúcty právě proto, že stály mimo svět obchodních smluv a tržní směny. Rodiny, přátelé, sousedé, to všechno byli lidé, k nimž vás vázalo pouto vzájemnosti. Důležité bylo, že zde byli pro vás stále, ne pouze tehdy, když jste si je mohli dovolit zaplatit.“ (Podle: Sacks J., Důstojnost v rozdílnosti)

Ještě jednou R. Reich a jeho postřeh z jakési reklamy: „Mít nejlepšího přítele je úžasné. Je však tento váš přítel skutečný profesionál, jemuž byste

svěřili s důvěrou ty nejdůležitější záležitosti svého života?“ Reklama chce slyšet odpověď ne! Vede nás k závěru, že řešení nejdůležitějších otázek života je třeba svěřit profesionálům, tedy koučům, poradcům, terapeutům a dalším. Chápu, že někdy, něco je moudré svěřit do rukou odborníkům. Jenže někdy to třeba není. Svému příteli důvěřuji... prostě protože mu důvěřuji, a protože za jeho přátelství nemusím platit.

Zásadní problém je v tom, že zvyšující se pracovní nároky, ale i nároky, které máme na život, a za které se musí drazé platit, vedou k tomu, že máme stále méně času rozvíjet vztahy se svými blízkými. Proto si někteří za pozornost platí. Mnoho z toho, co je v našem životě podstatné, jsme delegovali na jiné – na terapeuty, konzultanty, poradce, kouče, kterým platíme, aby spravovali naše vztahy, konflikty, a emoce lépe, než bychom to dokázali my sami, nebo než nám dovoluje čas. Jenže to sebou nese obrovskou ztrátu vlády nad vlastním životem. Navíc hrozí, že člověk předává část své zodpovědnosti na jiné.

Nic proti zmiňovaným profesím. Jen pozor na to, abychom příliš rychle nerezignovali na řešení problémů a výzev, které přináší život a které můžeme vyřešit sami a s pomocí svých přátel. ■

D. Novák, předseda RCB v ČR

José Calvo,

PRESEDA RADY „INŠTALATÉROM“

Sedím vo vlaku z Prešova s vďačnosťou v srdci za uplynulé štyri nedele. Štyri inštalácie znamenajú veľké posilnenie nášho kazateľského zboru.

Posledný augustový deň bol inštalovaný Janko Verčimák za kazateľa zboru v Spišskej Novej Vsi, kde pomôže v práci misijne ladeného zboru. Pri tejto inštalácii som nebol prítomný. Uskutočnil ju bývalý správca zboru v SNV a súčasný člen Rady CB Martin Kačur.

Ja som sa stal „inštalatérom“ počas posledných troch nediel. Je pekné, že som bol na západe, v strede i na východe. Začalo sa to v bratislavskej Kaplnke, podvečer prvej septembrovej nedele. Pavol Jurčo bol ešte v júni prakticky stopercentne zvolený za kazateľa zboru. Naplňa ma nádejou, že predseda len jedného dňa Daniel Pastirčák snáď bude môcť odísť do dôchodku. Pavol by mohol byť jeho dôstojným nástupcom.

O týždeň neskôr v Žiline bola celoslovenská mládežnícka konferencia Update, v rámci ktorej bola aj bohoslužba žilinských zborov. Bolo pre mňa výsadou byť súčasťou „tímu“, kde hrala žilinská kapela, moderoval Janko Máhrik, kázal Majo Cabadaj a ja som inštaloval. José Calvo sa stal správcom zboru. Bolo silné vidieť spolu na pódii Josého, Maja a Jančiho. Títo chlapi spolu prežili veľa krásneho i ťažkého. Som vďačný za Josého, že prijal správcov-

skú zodpovednosť. A tiež za Jančiho, že štyri roky obetavo slúžil ako administrátor zboru popri správcovstve zboru Za kostolom. A tiež za Maja. Vidieť, že kázať nezabudol.

No a dnes Prešov. Ľubo Lörinc bol inštalovaný za kazateľa zboru. Muž s diakonickým presahom, predseda nášho Odboru humanitárnej pomoci. Tiež mám nádej, že spolu so správcom zboru Martinom Kačúrom a staršovstvom vytvoria dobrý tím, ktorý bude viesť zborovú a misijnú prácu v metro-poli Šariša na Božiu slávu.

A v novembri by sa mal pridať ešte David Spodniak v Nitre/Trenčíne. Samozrejme, ak ho nitriansky zbor zvolí za svojho kazateľa.

Takže Janko, Pavol, José, Ľubo, David, nech ste nástrojmi v Božích rukách. Nech je oslávené Jeho meno skrze vaše životy i službu.

Preto sa i stále modlíme za vás a za to, aby vás náš Boh urobil hodnými povolania a svojou mocou splnil každý dobrý zámer a dielo viery,¹² aby tak meno nášho Pána Ježiša bolo oslávené vo vás a vy v ňom, podľa milosti nášho Boha a Pána Ježiša Krista (2 Tes 1, 11 – 12). ■

Milan Mitana, predseda Rady CB v SR
(Písané vo vlaku niekde medzi Bardejovom a Svätým Jurom dňa 21. 9. 2025.)

Lubo Lörinc

Pavol Jurčo

ZACHRÁNĚN JAKO SKRZE OHEŇ ŽIVÉ SLOVO

Nedávno jsem šel kolem svahu, na kterém kdysi stál velký, krásný dům. Nyní z něho stojí jen cihlový komín, kolem je spáleniště. Jsou zde rozházeny kusy nezničitelných hmot, „zkušených ohněm“. Zastavil jsem se na chvíli a přemýšlel: jak to bude, když i náš život bude „zkušen ohněm“ dle 1Kor 3, 10 – 15?

Někdo bude stát jako tento osamělý komín (bezpečně na Kristu – skále) uprostřed trosek života. Bude tomu tak při mně nebo při Tobě? Dřevo, seno, strniště bude spáleno a jenom práce charakteru zlata, stříbra a drahého kamení projde žárem ohně k odměně. Někteří projdou zkouškou

jako člověk, vytažený ze své ho hořícího domu. „Jaká to milost, on je zachráněn!“, zvoláme. Ano, zachráněn, avšak „tak, jako skrze oheň“.

Když Pán bude odměňovat za prožitý život, vyjme z něho všechny prázdnoty. Kolik roků nebo měsíců – snad jenom dnů – zůstane ohodnoceno z celého našeho života na této zemi? Pak se ukáže, že někteří „první“ jsou poslední a ti „poslední“ na zemi jsou první v nebesích.

Pomalu jsem odcházel od spáleniště a přemýšlel, jak já obstojím ve zkoušce ohněm. ■

Živá slova 5/1979, vybral Peter Kailing

V ČINENÍ DOBRÉHO NEOCHABUJME

JÚLIUS STUPKA, BJB Vavrišovo

Zastavme sa a nechajme sa darom živej viery zobúdzaf, aby vo svete, kde sa dodnes s ľahkosťou šíri zlo, ohováranie a neprajnosť, sme vo svojom okolí šíрили ovocie Ducha: lásku, radosť, pokoj, zhovievavosť, nežnosť, dobrotivosť...

Dôvod na pozastavenie je jednoduchý: znovuzrodenie a vyvolenie: *Nie vy ste si mňa vyvolili, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste šli a prinášali ovocie a vaše ovocie, aby zostávalo, tak aby vám Otec dal, čokoľvek by ste v mojom mene prosili od Neho* (J 15, 16).

Dôraz na dobro, teda na život, ktorý prináša ovocie – je jasný: ratolesť nemôže prinášať ovocie sama zo seba, musí zostať na vinnom kmeni. Pán Ježiš hovorí: *Ja som vinný kmeň a vy ste ratolesti. Kto zostáva vo mne a ja v ňom, ten prináša veľa ovocia*. Nesmieme evanjelium povrchné zľahčovať, lebo ratolesť, ktorá ovocie neprináša sa odrezáva. Inak povedané: bez ovocia sme ratolesťou navyše a v spoločenstve zboru sme neužitoční!

Pre Pána Ježiša však nikdy nie sme zbytoční. On nás chlebom života, evanjeliom napomína, vychováva, aj pokarhá. Každé Písmo, vdýchnuté Bohom, je milým povzbudením a nasmerovaním k Dobru: *V činení dobrého neochabujeme, lebo ak neochabneme, časom svojím budeme žiť. Dokiaľ máme čas, číňme dobre všetkým, ale najmä domácim viery* (Gal 6, 9 – 10).

Odmenou prinášaného ovocia je okrem iného bratské spoločenstvo – cirkev, ak zažiar krásou i vôňou do svojho okolia. Nehundrime, nevzrušujeme sa, znášajme poklesky bratov a sestier a s potešením naplňame zákon Kristov. V bežnom dni sme všetci, vystavovaní pokušeniam. Modlitba Pánova nás na to upozorňuje: *neuvod' nás*

do pokušenia, ale zbav nás zlého... Predovšetkým – môjho osobného zla!

Neumožnime pokušiteľovi, aby nás podvádzal a precvičujeme si krásu života viery. Život viery nesmie zostať prázdnu formulkou. Viera nám v Božom slove otvára bohatstvo právd, ktoré je potrebné potvrdiť skutkami.

Spomeniem jeden verš z evanjelia a zastavím sa pri jednej z právd, ktorú si máme z neho osvojiť: *Modlíme sa Bohu, aby ste sa nedopustili ničoho zlého, nie preto, aby sme sa my zdali hodnými, ale aby ste vy činili dobré a my sme boli ako nehodní, lebo tešíme sa, keď my sme slabí, ale vy ste mocní* (2K 13, 7). Slabosť nie je bežný postoj, ktorý uspokojí ľudskú prirodzenosť. Vyrúši nás, ak nás na ňu upozornia. Avšak, ak prijímame na-

pomenutie zhora a stávame sa dobrým príkladom v rodinnej i spoločenskej komunite, vlastná slabosť nás neruší. Práve naopak, ak dobrými skutkami potvrdzujeme jasný a viditeľný odpor proti namyslenosti a pýche, svedčíme, že v nás je prítomný a koná Ježiš Kristus. On sa stal našou mocou a stane sa aj mocou vašou. Nebudete robiť zlo, lebo sme sa za vás modlili, aby ste činili dobré.

Duchovná múdrosť stojí na dvoch pilieroch: prvým odmietame pýchu: *Dost' máš na mojej milosti, lebo moja moc sa v slabosti dokonáva...* (2K 12, 9). Druhým, je modlitba viery – *modlíme sa Bohu, aby ste sa nedopustili ničoho zlého*. ■

„Dva ideály sprevádzali ma cez môj dlhý život. Prvý – urobiť dobre opusteným deťom, druhý – osladiť ešte posledné dni opusteným starým ľuďom. Tu a tam podarilo sa mi takýchto opustených starcov privinúť, no nebolo to to, po čom som túžila... Že je teraz peňažná kríza, to my spolok „Vieroslava“ najviac cítime, keď mnohí z našich dobrodincov už nám nemôžu tak pomáhať, ako pomáhali, naše deti žijú. A tu rozum hovorí, nezačínaj teraz, no moje slabnúce sily volajú: teraz alebo nikdy...“ Kristína Royová

OBNOVA SOCIÁLNEJ PRÁCE V DOMOVE BIELYCH HLÁV

IVETA TOPOLČANYOVÁ,
predsedníčka o. z. SLUHA a správkyňa budovy DBH

V roku 2010 Reformata, niekdajší správca nehnuteľností Evanjelickej cirkvi a. v., otvorila dvere Domova bielych hláv občianskemu združeniu SLUHA. Vzájomnou spoluprácou a príspevím nezištnej pomoci mnohých dobrovoľníkov boli zrekonštruované priestory vrchného poschodia. Ich slávnostné otvorenie sa uskutočnilo 19. februára 2011 na valnom zhromaždení SLUHA o. z.

V rozmedzí rokov 2011 – 2025 sa v Domove bielych hláv práve vďaka dobrovoľníckemu nasadeniu a aktivitám SLUHA o. z. odohralo množstvo zachraňujúcich a oslobodzujúcich príbehov celých rodín, dokonca spoločenskostí i jednotlivcov. Pečať láskavej pomoci množstvu konkrétnych ľudí vďaka SLUHA o. z. zostane v srdciach dotknutých navždy.

ZA VŠETKÝCH VÁM ĎAKUJEME!

Múzeum má nového zriaďovateľa

K 1. augustu 2025 prebehlo oficiálne odovzdanie a prevzatie Múzea sestier Royových (ktoré má expozíciu práve v Domove bielych hláv) medzi doterajším zriaďovateľom, ktorým bolo SLUHA o. z. v zastúpení: Iveta Topolčanyová, súčasná predsedníčka (predtým Pavol Trúsik), Peter Ferík, riaditeľ a Jana Feríková, členka správnej rady a novým zriaďovateľom, ktorým sa stala Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku v zastúpení Ivan Eľko, generálny biskup a Renáta Vinczeová, generálna dozorkyňa.

Múzeum sestier Royových je zapísané v evidencii múzejných zariadení SNM a od svojho vzniku v roku 2013 sídli v historickej budove Domova bielych hláv. Je to jediná, dodnes stojaca stavba z dôb sestier Royových a posledný domov najprekladanejšej slovenskej spisovateľky a významnej priekopníčky v oblasti sociálnej práce Kristíny Royovej.

„Až bude vetrík povievať ponad naše hroby, až ústa naše zanemejú a nebudú už môcť pripomínať svetu, že žije Boh náš modlitby vyslychajúci, tento domov bude tu stáť ako pomník našej viery, bratia a sestry moje, podľa toho výroku nášho Pána: Keď títo budú mlčať, kamene budú hovoriť! On bude svedčiť, že sme sa v našom Bohu nikdy nesklamali, že Jeho sľuby boli a sú večne nepremenné.“ (Kristína Royová)

Tieto mocné slová k nám prehovárajú aj dnes, keď štafetu preberajú ďalší. Evanjelická cirkev na Slovensku je vďačná predchodcom, ktorí nedopustili, aby Domov bielych hláv upadol do zabudnutia. Spoločnými silami môžeme aj naďalej pokračovať v aktivitách pre zachovanie stále žijúceho odkazu

sestier Royových. Správkyňou budovy a Múzea sestier Royových bola menovaná Iveta Topolčanyová, odbornými pracovníkmi múzea zostávajú aj naďalej Pavol Trúsik a Samuel Jurčo.

Aj popri úlohách a povinnostiach máme v srdci pokoru pred novými výzvami, ale najmä radosť, že kým žijeme, smieme a chceme slúžiť nielen historickému odkazu, ale predovšetkým živému Bohu.

Za tých sto rokov, čo sestry Royové zriadili svoje prvé zariadenia opatrovateľskej starostlivosti v podjavorinskom kraji, sa doba ani veľmi nezmenila. Starí, chorí a opustení sú medzi nami stále. Ekonomická kríza sa na celom svete prehlbuje. Možno je rozdiel akurát v tom, že ľudia zostávajú ľahostajnejší k utrpeniu iných, a naopak, sú veľmi citliví na vlastne pohodlie.

Dnes existujú rôzne druhy a formy sociálnej práce. Domov bielych hláv naďalej zostáva mementom: Ako a čo najlepšie robiť pre ľudí? Čo chce od nás Pán Boh? Do akej služby sa máme s nasadením postaviť? Veď je uvedené: *A tak teda, kým máme čas, robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich* (G 6, 10).

V histórii tejto budovy nastupuje nová éra. Pán Boh ju zveril ďalším pracovníkom. Akoby každá doba mala tých svojich, ktorí urobili to najlepšie, čo vedeli. A teraz prišiel rad na nás. Dlhé roky sa SLUHA o. z. snažilo prinavrátiť budove sociálny rozmer. Do úvahy prichádzal denný stacionár alebo odľahčovacia opatrovateľská služba. Ale v súčasnosti sú priestory budovy pre tento účel už celkom nevyhovujúce a zmeny vo financovaní sociálnych projektov v našej krajine tiež nepredstavujú žiarivú budúcnosť.

Z výstavy Krčmári a abstinenti

Vnímame, že našou úlohou je pokračovať v postupnej rekonštrukcii, ktorú SLUHA o. z. začalo. Keď budovu asanujeme a pripravíme ju pre administratívne používanie, bude to ďalší míľnik v jej príbehu a zachovanie odkazu budúcim generáciám.

Za posledné roky som mala možnosť, okrem organizačných úloh, poslúžiť aj ako sprevádzajúca v múzeu. Vždy veľmi prežívam moment, keď rozprávam o tom, ako sa Kristína Royová s vierou modlila a ďakovala za to, čo nemá, akoby už mala. S neoblomnou vierou, aj napriek nepriaznivým okolnostiam, stála na Božom Slove a verila, že Boh je darcom dobrého a len dobrého.

Napríklad nemali v domove čím kúriť, ona kľakla k posteli a poďakovala sa Bohu, že sa im postaral o drevo. Nelamentovala, nezachvátila ju nevera a pochybnosti. Tešila sa z Božej dobroty a ešte počas jej modlitby im niekto priviezol drevo, ďalší pomohol s rúbaním a bolo teplo. Alebo keď nemala dať čo sirôtкам jesť. V Chalúpkke totiž bývalo až 35 detí a niekoľko diakonís, a títo všetci potrebovali každodenné zaopatrenie. Kristína prikázala dať variť vodu a išla do komôrky Pánu Bohu poďakovať za jedlo, akoby ho už mala na stole. Ešte sa modlila a už voľakto doviezol na voze vrece zemiakov, inokedy mlynár priviezol múku alebo čerstvý chlieb. A v takejto viere žili sestry Royové každý deň.

V súčasnosti mám na starosť správu budovy. Je to veľká výzva, robiť niečo, čo som ešte nerobila a neviem, či na to budem stačiť. Ale práve teraz mám možnosť v praxi skúsiť niečo podobné ako sestry Royové.

Aj ja mám sen. S viacerými miestnymi skvelými ženami vnímame potrebu starať sa o seniorov v ich domácom prostredí. Možno vytvoriť agentúru integrovanej starostlivosti s duchovným rozmerom a so službou sprevádzania ťažko chorých a umierajúcich, ktorá by mala centrálu práve v zrekonštruovanej budove Domova bielych hláv. Ja verím, môj Pán už vie!

Ak sa niekoho z vás, milí čitatelia, dotýkajú tieto riadky a túžite prispieť na dobrý zámer, šírte myšlienku rekonštrukcie Domova bielych hláv (DBH) v Starej Turej.

Finančná podpora na rekonštrukciu historickej budovy Domova bielych hláv a stálej dostupnosti Múzea sestier Royových

Otvorila sa úplne nová téma: vyčleniť na chod budovy finančné prostriedky, pokračovať v jej rekonštrukcii, zabezpečiť jej hladkú technickú a organizačnú prevádzku, ale hlavne umožniť stálu dostupnosť výstavy o sestrách Royových a hnutí Modrý kríž pre návštevníkov. Túžime priniesť i vhodné programy, ktorými by mohla byť budova opäť naplnená. Nech poslúži tomu istému cieľu, s akým bola v roku 1933 postavená a posvätená.

Evanjelická cirkev na Slovensku zriadila pre finančnú podporu tohto zámeru číslo účtu:

SK61 0200 0000 0000 0044 3012, variabilný symbol: 663 721.

Ďakujeme za každé vaše povzbudenie a štedrosť!

Tých, ktorí chcú výstavu o sestrách Royových navštíviť, budú s radosťou sprevádzať Samuel Jurčo a Pavol Trúsik (sprievodcovia) Iveta Topolčanyová (správkyňa budovy). Všetky kontakty sú zverejnené na www.ecav.sk/muzeum-sestier-royovych. ■

NA MALIČKOSTIACH ZÁLEŽÍ!

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ

Drobnosti, ktoré robíš každý deň a zdá sa, že ich nik nevidí... Ustlať posteľ každé ráno a zodvihnúť popadané uteráky po deťoch, poskladať prádlo v skrini, raňajky na stôl a malý kvietok do vázy... Služba pri deťoch v kostole nedeľu čo nedeľu, pripravené stoličky a umyté hrnčeky po každom stretnutí, keď všetci odišli... Ale aj tichý úsmev na niekoho, kto mal zlý deň, láskavé slovo namiesto výčitiek, či trpezlivé opakovanie niečoho, čo si už povedal/a 300-krát... Keď verne robíš prácu, do ktorej ťa Boh povolal, lebo veríš, že máš byť práve tam, kde si. A verne slúžiš aj vtedy, keď sa nik nepozerala, keď si unavený/á, keď ťa nechápu... Keď aj malé drobnosti robíš precízne, akoby stál na nich celý svet, s radostným srdcom, naplno. Viem, možno by si radšej robil/a niečo veľké, čo sa cení... A možno sa pýtaš, či to, čo robíš, ma vôbec zmysel, lebo iným na tom nezáleží. V malej službe sa preveruje tvoja viera. Žiada si to veľa pokory. Rastie On a ty sa umenšuješ. Preto je také ťažké robiť veci, ktoré sú všeobecne považované za nepodstatné. Nevzdávaj to! Ver mi, Boh vidí, ako sa snažíš a ako verne kráčaš každý deň v Jeho šľapajách, vidí tvoju námahu. Vidí, ako slúžiš s oddanosťou a láskou. Boh nám zveruje najprv maličkosti,

aby nám neskôr zveril veľké veci. Len buď verný/á. Na maličkostiach záleží!

Keď sa nič nedari

Čistenie siete po nezdarenom rybolove bola hnusná nepríjemná práca. Rybári holými rukami odstraňovali zo siete slizké nánosy chalúh, ktoré smrdia ako mŕtve ryby.

Predstav si, akí museli byť frustrovaní a vyčerpaní po prebdenej noci... V tú noc napriek všetkým snahám zlyhali. Nič nechytali.

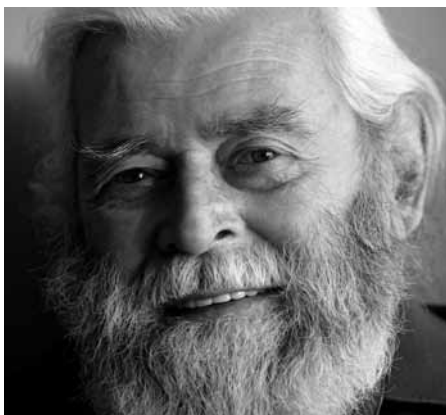
Keď sa veci nedaria... Keď zažíváš neúspech. Keď všetko, čo robíš, tak veľmi smrdí človečinou... a snažíš sa opraviť diery, ktoré ostali po zraneniach... Keď vieš, že si to pobabral a nevieš ako ďalej... Práve vtedy chce Ježiš vstúpiť do reality lode tvojho života. On vie, kde sú „ryby“. On vie, kde, kedy a ako. Ver mi, Boh vie.

Nemusíš donekonečna skúšať svoje možnosti, ísť na vlastnú päsť a zažívať neúspech. Môžeš povedať ako Peter: *Na Tvoj povel, Pane!* Preto, že si to Ty povedal – Ty, Ježiš. Aj keď sa cítim frustrované a nedáva mi to zmysel, aj keď nechápem, čo tým myslíš a prečo to tak je, urobím to, lebo si to povedal Ty. Verím Ti. ■

POZNÁMKA K ROZHOVORU O VIERE A UMELEJ INTELIGENCII, Dialóg, 8-9/2025

IVAN TUREK

V rozhovore Ondreja Kolarovského s Mariánom Možuchom M. Možucha hovorí: (umelá inteligencia) „Nevie, čo je pravda a čo je morálne správne.“ (prvý odstavce na str. 9.) A na konci strany na otázku „Aký je váš najväčší strach?“ M. Možucha odpovedá „Strach nemám.“

A to ma zarazilo. Lebo ja mám strach. Mám strach z ľudí, ktorí prijímajú rady od ľudí (alebo od strojov), ktorí nevedia, čo je morálne.

Predstavte si, že niekto inému poskytne radu ako vykonať zločin, ktorý potom polícia odhalí. V takom prípade bude súdený nielen ten, čo zločin vykonal, ale i ten „poradca“. Bude oprávnené súdený za súčinnosť v štádiu prípravy toho zločinu.

A kto bude súdený, keď tým poradcom bude AI? Autori AI? Alebo inštitúcie, ktoré zločincovi poskytnú program ktorý „radil“?

Neviem a odpoveď na tú otázku by som radšej prenechal právnikom.

Za rozumnejšie považujem miesto hľadania odpovede na tú otázku hľadať ako vytvoriť umelú inteligenciu, ktorá bude vedieť posúdiť, čo je a čo nie je morálne. Ak to neurobíme, ak necháme umelej inteligencii radiť, i keď nevie, čo je morálne, pripravujeme pôdu na to, aby umelá inteligencia zničila morálku. Práve tak ako veda (jej použitím na rozvoj remeselnej výroby) vytvorila bariéru medzi prírodou a remeselníkmi, ktorí výrobu kedysi realizovali. A tým spôsobila, že ľudstvo teraz ničí životné prostredie.

Lenže čo je morálne?

Na tú otázku môžete nájsť najrozmanitejšie odpovede. I to, že „Morálne je to, čo je dobré pre ro-

botnícku triedu“ (V. I. Lenin). Rôzne odpovede ponúkajú aj rôzne náboženské systémy. A tie pri vymedzení pojmu „morálne“ spravidla zohľadňujú dogmy príslušného náboženstva. V dôsledku čoho morálne z pohľadu jedného náboženského systému môže byť amorálne z pohľadu iného.

Tu mi nedá nespomenúť môj obdiv k názorom Davida Nováka, predsedu RCB v Čechách (Vid' článok bezprostredne za článkom o umelej inteligencii). Kiež by tento článok prevzali všetky časopisy sveta.

Viem, že nie je ľahké definovať, čo je morálne. (Takmer celý život nado mnou visí otázka, čo je morálne.) Chvilami sa mi zdá, že odpoveďou by mohlo byť, že morálne je to, čo je dobré pre ľudí. Ale dobré pre jedného nesmie byť na úkor dobrého iných. Teda dobré pre všetkých ľudí. Terajších i budúcich. Ale čo je dobré? Neviem, ale asi to, čo umožní ľuďom prežiť spokojný život. Pozemský život.

Pre mnohých asi bude v takom vymedzení „dobra“ chýbať dobro pre posmrtný život. Ale to „dobro pre posmrtný život“ je tak rozmanité, že v niektorých náboženstvách sa za dobro považuje i vytváranie utrpenia iných. A na takomtom „dobro“ by sme sa zhodnúť nemali.

Ale mohli by sme (a mali by sme) začať požadovať, aby umelá inteligencia bola doplnená definíciou toho, čo je morálne. Definíciou, na ktorej by sa zhodli všetci (?) morálni ľudia. A aby „rady“ umelej inteligencie museli byť v zhode s tou prijatou morálkou. ■

DVE TVÁRE

Nedávno som si prezrel tohtoročné Orechy. Ústrednou postavou takmer všetkých je premiér Fico. V nie lichotivom svetle. Je naozaj takým stelesnením zla, že si ho človek mesiac čo mesiac (deň čo deň) všíma? Skúsme vymeniť pomenovanie „bezbožník“ termínom: ten, čo pácha nepravosti. A hovorí klamstvá (na Slovensku) a vedie štát tam, kam vedie – teda von z EÚ, ale v Bruseli to nepriznáva. Opozícia ho obviňuje, že je politikom dvoch tvárí – jedna doma, druhá v Bruseli. Napríklad nevieme, čo povedal predsedovi frakcie socialistov Stefanovi Löfvenovi, ktorý mu telefonicky oznámil návrh na vylúčenie Smeru z frakcie európskych socialistov, vraj kvôli jeho účasti na oslavách konca 2. svetovej vojny v Moskve a Pekingu. Vieme však, čo povedal doma: „Som hrdý, že ma ideš vylúčiť zo Strany európskych socialistov. Som na to hrdý, pretože ak toto má byť dôvod, tak to je cesta do pekla.“ Samozrejme, opozícia sa zhrozila. Lenže ja mám pocit, že tí, čo mu vyčítajú dve tváre, ich majú sami. Predsedníčka európskej komisie Ursula von der Leyen prežila v priebehu štyroch mesiacov tri pokusy o odvolanie. Pri tom prvom (Pfizergate – nákup vakcín proti Covidu-19) ju dokonca Únijný súd uznal vinnou za netransparentnosť (išlo o miliardy eur v nevyhovujúcej zmluve, dohodnuté SMS-kami, na základe ktorej sa nepoužívané vakcíny po expirácii za stovky miliónov eur vyhodili). No europoslanec Hojsík (PS) povedal, že nevidí dôvod na jej odvolanie. A Ursula v. d. Layen útok na ňu označila za ohrozenie demokracie v EÚ, čo zapakovala aj pri ďalších dvoch pokusoch o odvolanie. Tu navyše upozornila, že pre Európu sú tieto pokusy „bezpečnostnou hrozbou“. Nepripomína to hrozbu štátneho prevratu pred pár mesiacov na Slovensku z úst nášho premiéra?

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

*Dám pozor na svoje správanie,
aby som nezhrešil jazykom.
Budem držať ústa na uzde,
kým je bezbožník pri mne.
Odmĺčal som sa a onemel.
Bol som ticho, no bez výsledku.
Moja bolesť sa rozjatriła. Srdce
sa mi rozpálilo v hrudi.
Oheň vzplanul pri rozjímaní.
Musel som prehovoriť
(Žalm 39, 1 – 4).*

Vráťme sa však k Progresívnemu Slovensku. To na Slovensku stráži a zubami-nechtami bojuje proti každej netransparentnosti, čo je chvályhodné. V Bruseli im to asi neprekáža... nie je to náhodou: v Bruseli tak a doma inak? – To nechám na odborníkov. Na dokreslenie môjho tvrdenia sa pozrime ešte na hlasovania o rušení štátnych sviatkov a ústave. Bol som prekvapený s akou penou na ústach vystúpil Šimečka proti matovičovcom, že dvaja z nich zahlasovali za zmeny v ústave – ani nie tak za to, že hlasovali za, ale že hlasovali s vládnym trojlístkom. Hlasovanie tiež opozičného KDH ho až tak nerozzúrilo. Za hlasovanie sa Krajčí kajal a zostal v hnutí a poslaneckom klube, Krátkeho Matovič vyhodil z hnutia i klubu. Ale podľa Šimečku matovičovci hlasovaním s koalíciou zradili opozíciu, čím preukázali, že s nimi v žiadnom prípade nemožno v budúcnosti rátať. No pán Šimečka akosi zabudol na to, že len dva dni predtým jeho poslanci zahlasovali so Smerom, Hlasom a SNS za zrušenie cirkevného štátneho sviatku (15. septembra, Sedembolestná panňa Mária). Chvíľu médiá dávali priestor aj Matovičovi, ktorý nato poukazoval, no potom sa stal len bicím panákom pre progresívcov a saskárov. Čo Ficovi muselo vyhladkať bruško. Nepočul som žiadnych odborníkov – politológov, aby Šimečku posúdili... Ono – mne stanoviská slovenských odborníkov veľa nehovoria.. Pri znám sa, že keď počujem slovo „odborník“, moja dôvera v neho automaticky klesá na polovicu. Žiaľ, dostávam sa do situácie, keď pri spojení „slovenská opozícia“ sa moja dôvera v ňu blíži k nule. Sú stelesnením zla Ficove dve tváre a konanie nepravosti, alebo dve tváre progresívcov a ixs tváří nejednotnej opozície – a teda prípadná budúca neschopnosť vládnuť.

Bojím sa budúcich volieb. ■

KRÍŽOVKA

„Keď nájdeš v živote cestu bez prekážok, určite.....“

Autor: Peter Kailing	Pohyb, posuv	Nepohoda, zlé počasie	Takto	POMÔCKY Plaveč, En, Veld, LM	TAJNIČKA	Mojžišov brat	Patriaca kráľovi zvierat	Cudzia predpona	Tam
Ticho!				Letecký útok	•				
Olympia (dom.)				Ženské meno	•				
Rival				Dobre vodi- vá látka	•			Chumáč, chuchvalec	Tón "A" zvýšený o poltón
Skratka: Universal Time			Zmätok, chaos		•				
			Značka lúmenu						
Nadlom					•	Turecké muž. meno			
						Zutekaj			
	Pykaj	Zostava jedál			•		Kus (skr.)		
		Zavýjal					Skratka A-Dato		
Telesná výchova (skr.)			Príbuzná		•			Druh nádobý	Emanuela (dom.)
			Vysádzajú						
Mačkovitá šelma				Vedľa (čes.)	•				
				Trav. kraj v Afrike					
Obec na se- verovýchode Slovenska					•		Cem. zn. Amerícia		
							Mys		
	Stredová priamka	Starec			•	Hlas žaby			
		Výpis katastra							
Ovinuli					•	Obyvateľ starej Aónie			
Odkiaľ					•	Predpona (dávny)			

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 08-09/2025.

Štedrý človek BÝVA BOHATŠÍ (kráľ Šalamún)

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 5. 11. 2025. Nezapadnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 11/2025.

Stranu pripravil Peter Kailing

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk,
v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, písané na adresu redakcie.